

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічних
робот

“ ” 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації
і глобалізації»**

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії:
сходознавство»

(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 30 ” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тумаков Олександр Іванович, канд. іст. наук, доц.,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 29 ” серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: східознавство»

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: східознавство»

(підпис)

Сергій ЛИМАН
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 29 ” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації і глобалізації» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» другого (магістерського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Основною **метою** навчального курсу «Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації та глобалізації» є ознайомлення студентів-магістрів спеціалізації «Міжнародні відносини та регіональні студії» з найважливішими особливостями сучасного розвитку країн Сходу, формування у них чіткого уявлення про найважливіші соціально-політичні і етноконфесійні процеси, що відбуваються в сучасних східних суспільствах. Крім того, важливим завданням курсу є вивчення модерністських тенденцій у розвитку країн Азії і Африки, місця східних держав у побудові багатопольярного світу, взаємовідносин України з провідними країнами Сходу.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики;

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи;

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень;

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку країн Сходу;

СК13. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Азії та Африки, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.
Лабораторні заняття	
–	год.
Самостійна робота	
105 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики;

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини;

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6 – визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів азіатських та африканських країн та регіонів, їх зав'язків з Україною.

РН 17. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними азіатськими країнами та регіонами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Країни Азії і Африки в умовах деколонізації

Тема 1. Вступ до курсу. Країни Сходу у сучасному світі. Азія і Африка в геодемографічному вимірюванні. Сучасні цивілізації Сходу: загальна характеристика. Східна

модель розвитку, її специфіка і особливості. Контакти між Сходом і Заходом в історичному контексті. Колоніалізм як всесвітньо-історичне явище.

Джерела і література до курсу.

Тема 2. Криза колоніалізму. «Пробудження Азії» на початку ХХ ст. Перша світова війна та її вплив на країни та народи Азії і Африки. Більшовизм і Схід. Особливості національно-визвольного руху міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.). Друга світова війна і колоніальна система.

Тема 3. Деколонізація і формування «третього світу». Етапи деколонізації та її наслідки. Проблема вибору шляхів національно-державного розвитку країнами, що звільнилися. Державно-капіталістичний варіант розвитку. Приватнокапіталістична модель. Феномен «соціалістичної орієнтації» на Сході. «Національно забарвлений» соціалізм.

Геополітичні зміни на межі 1980–1990-х років і доля «третього світу».

Тема 4. Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн.

Китай на шляху до сучасної моделі розвитку. «Новодемократична модель» та її доля. Експерименти китайського керівництва з радянською моделлю. «Великий стрибок» кінця 1950-х років. «Велика пролетарська культурна революція» 1966–1976 рр. Початок економічної реформи в КНР: її специфіка, спрямованість та результати. Китайська модель розвитку. Китай у сучасному світі. Українсько-китайські відносини.

«Економічне диво» Японії: витоки, фактори, наслідки. Японська модель розвитку у сучасному світі. «Тигри» та «дракони» Далекого Сходу та Південно-Східної Азії: загальне та особливе. Українсько-японські відносини.

Індія у пошуках «третього шляху». Українсько-індійські відносини.

Ісламська революція в Ірані та її історичне значення. Досвід ісламського розвитку Ірану.

Туреччина на шляху до сучасної моделі розвитку. Українсько-турецькі відносини.

Розділ 2. Схід і глобалізація

Тема 5. Схід в епоху глобалізації: вестернізація та пошуки національної ідентичності.

Регіоналізація на Сході. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.

Інтеграційні процеси на Сході. АСЕАН.

Тема 6. «Ісламський ренесанс» і нові тенденції у розвитку мусульманських країн і народів. Політичне відродження ісламу у ХХ ст. Ісламська модель розвитку у політичному житті країн Середнього Сходу.

Проблема ісламського радикалізму. «Арабська весна» та її наслідки. Мусульманський світ: проблема єдності. Феномен Ісламської держави. Сирійська криза.

Тема 7. «Конфліктні зони» в афро-азіатському регіоні. Близькосхідна проблема та пошуки шляхів її вирішення. Тайванська проблема.

Територіальні суперечки у Південній, Східній та Південно-Східній Азії.

Проблема конфліктів на Африканському континенті.

Тема 8. Проблеми Сходу на зламі століть. Демографічна ситуація, проблема перенаселення. Зростання кількості суверенних держав та ускладнення геополітичної картини світу. Проблема сепаратизму.

Схід і ядерна зброя. Міграція населення та її наслідки, міграційна криза 2015 р. Урбанізація на Сході. Продовольча проблема на Сході.

Схід і «нові» глобальні виклики (тероризм, наркоторгівля тощо).

Україна та країни Сходу на початку ХХІ ст.: основні пріоритети зовнішньої політики.

3. Структура навчальної дисципліни

Найменування розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	л	п/с	лаб.	інд..	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Вступ до курсу.	12	2	–			10
Тема 2. Криза колоніалізму.	16	2	2			12
Тема 3. Деколонізація і формування «третього світу».	18	4	2			12
Тема 4. Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн.	32	6	6			20
Тема 5. Схід в епоху глобалізації: вестернізація та пошуки національної ідентичності.	12	4	–			8
Тема 6. «Ісламський ренесанс» і нові тенденції у розвитку мусульманських країн і народів.	12	4	–			8
Тема 7. «Конфліктні зони» в афро-азіатському регіоні.	12	2	–			10
Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії. Захист творчого завдання.	36	6	5			25
Усього годин	150	30	15	–	–	105

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Криза колоніалізму.	2
2.	Тема 3. Деколонізація і формування «третього світу».	2
3.	Тема 4. Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн.	6

4.	Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії. Захист творчого завдання.	5
Разом		15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ до курсу: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати контакти між Сходом і Заходом в історичному контексті; – з’ясувати роль колоніалізму як всесвітньо-історичного явища; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	10
2.	Тема 2. Криза колоніалізму: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити процес «пробудження Азії» на початку ХХ ст.; – проаналізувати вплив Першої світової війни на країни та народи Азії і Африки; – проаналізувати особливості національно-визвольного руху міжвоєнного періоду; – з’ясувати вплив Другої світової війни на колоніальну систему; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	12
3.	Тема 3. Деколонізація і формування «третього світу»: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати чинники, що сприяли кризі та розпаду колоніальної системи, з’ясувати роль «сверхдержав» у цьому процесі; – простежити етапи деколонізації та з’ясувати її наслідки; – проаналізувати чинники, що обумовили вибір шляхів національно-державного розвитку країнами, що звільнилися; – відстежити геополітичні зміни на межі 1980–1990-х років і долю «третього світу»; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	12
4.	Тема 4. Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати шлях КНР до сучасної моделі розвитку (використання моделі «нової демократії» та радянської моделі, «великий стрибок» та «народні комуни», «Велика пролетарська культурна революція»); – проаналізувати специфіку сучасної економічної реформи; – проаналізувати витоки, фактори, наслідки «економічного дива»; – проаналізувати місце Японії у сучасному світі; – проаналізувати досвід країн Південно-Східної Азії з модернізації; – проаналізувати і порівняти особливості розвитку Індії в «епоху	20

	<p>Неру» і на сучасному етапі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – проаналізувати сутність реформ Т. Озала у Туреччині, – з'ясувати чинники зростання проісламістських симпатій у сучасному турецькому суспільстві; – проаналізувати реформи епохи «білої революції» в Ірані; – з'ясувати причини і наслідки ісламської революції кінці 70-х років ХХ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	
5.	<p>Тема 5. Схід в епоху глобалізації: вестернізація та пошуки національної ідентичності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити процеси регіоналізації на Сході; – ознайомитись з регіональними підсистемами міжнародних відносин, що існують на Сході сьогодні; – проаналізувати інтеграційні процеси на Сході, звернувши особливу увагу на діяльність АСЕАН. 	8
6.	<p>Тема 6. «Ісламський ренесанс» і нові тенденції у розвитку мусульманських країн і народів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати причини політичне відродження ісламу у ХХ ст.; – проаналізувати ісламську модель розвитку та її роль у політичному житті країн Середнього Сходу; – з'ясувати причини і наслідки зростання ісламського радикалізму; – проаналізувати причини і наслідки «Арабської весни». 	8
7.	<p>Тема 7. «Конфліктні зони» в афро-азіатському регіоні</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати процес зародження близькосхідної проблема та результативність шляхів її вирішення, що пропонувалися та використовувалися.; – розглянути причини і наслідки територіальних суперечок у Південній, Східній та Південно-Східній Азії. – з'ясувати причини і наслідки конфліктів на Африканському континенті. 	10
8.	<p>Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії. Захист творчого завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати найбільш актуальні проблеми сучасного Сходу; – виконати творче завдання*. 	25
Разом		105

* Творче завдання складається із наукової доповіді за обраною (узгодженою з викладачем) темою та мультимедійної презентації. Обсяг тексту наукової доповіді – 6-7 сторінок (Times New Roman, розмір шрифту 14 з полуторним міжрядковим інтервалом). Список використаних джерел повинен включати не менше 10 найменувань. Текст повинен бути самостійним (практикується попередня вибіркова перевірка текстів доповідей на академічну доброчесність).

При оцінюванні наукової доповіді враховуються: 1) ступінь розкриття теми, 2) глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, 3) логічність викладу, 4) здатність робити висновки з проведеного дослідження, 5) володіння матеріалом.

Оцінка (до 3-х балів) дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи (максимальна загальна кількість балів – 15).

Мультимедійна презентація має включати 8-10 самостійно підготовлених слайдів (таблиці, діаграми, графіки, карти, колажі тощо), які візуалізують основні положення наукової доповіді. Максимальна оцінка за презентацію – 10 балів.

6. Індивідуальні завдання

не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія); наочні (демонстрація, ілюстрування): практичні (відповіді на тести, вправи, практична робота тощо).

Крім традиційних, використовуються й інші, так звані «активні методи навчання» особливістю яких є спонукання студентів до активності та обов'язкова взаємодія студентів між собою чи з іншими суб'єктами навчального процесу (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, он-лайн робота тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль засвоєння тем розділів здійснюється під час семінарських занять, тестування, перевірки виконання творчих завдань.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, практичних та семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки творчих завдань;
- контроль засвоєння практичного та теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- участь у дискусії на семінарських заняттях;
- письмовий експрес-контроль;
- колоквіум;
- тестові завдання;
- виконання творчого завдання.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є базовою інформацією при проведенні підсумкового контролю і враховується при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, яку студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40 (з них: відповіді на 2 теоретичних питання – по 15 балів, тестові завдання – 10 балів).

Час виконання – до 90 хвилин.

У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0 балів).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залік	Сума
Поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях			Творче завдання	Разом		
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4		60	40
7	8	20	25			

Критерії оцінювання (поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання)

Тема	Поточне опитування / тестування (бали)	Виступ з доповіддю на семінарському занятті (максимальна кількість балів)	Участь у дискусії (максимальна кількість балів)	Знання додаткової літератури (максимальна кількість балів)	Виступ з науковою доповіддю (максимальна кількість балів)	Мультимедійна презентація (максимальна кількість балів)	Загальна кількість балів
1	1	3	2	1	–	–	7
2	1	3	2	2	–	–	8
3	1 бал x 3 заняття = 3 бали	3 бали x 3 заняття = 9 балів	2 бали x 3 заняття = 6 балів	2	–	–	20
4	–	–	–	–	15	10	25
Разом							60

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози) / За ред. Троян С.С. К., 2014.
2. Міжнародні відносини ХХ століття: Навчальний посібник / О. А. Коппель, О. С. Пархомчук, 4-е видання. Київ.: ФАДА, ЛТД, 2009.
3. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010.
4. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.
5. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Київ: КиМУ, 2015.
6. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945–2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: Штрих, 2001.

Допоміжна література

7. Бжезінський З. «Велика шахівниця: панування Америки і її геостратегічні імперативи». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.
8. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. Київ: КМА, 2006.
9. Глобальні проблеми світового розвитку: Навч. посібник. Харків, 2015.
10. Глобальні трансформаційні процеси в країнах світової периферії (регіон Субсахарської Африки): виклики та можливості для України: матеріали міжнар. наук. конф. – Вид. укр. та англ. мов.: доповн. та уточ. / від. наук. ред. О.І. Лукаш; НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ, 2017.
11. Головченко В.І. Китайська дипломатія: традиційні засади й сучасність // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 53, ч. II. Київ: ІМВ, 2005.
12. Головченко В. І., Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.): Навч. посіб. Київ: «Либідь», 2010.
13. Ігнат'єв П.М. „Слон” і „дракон” в азіатській грі. Індокитайські відносини на тлі світових політичних процесів // Політика і час. 2006. № 6.

14. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2009.
15. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: Навч. посібник. Львів: Афіша, 2005.
16. Марцун Є.В. Нова дипломатія Китаю // Політика і час. 2004. № 11.
17. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М'яка сила» в сучасній геополітиці. Київ, 2011.
18. Новий погляд на історію Кореї: Підручник / За ред. Хо Сун Чьол; перекл. з корейськ. – Київ: Вид. Дім Дмитра Бураго, 2010.
19. Проблеми ядерної безпеки сучасного світу і України / За ред. Кудряченко А. І. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016.
20. Пронь С.В. Китай: зовнішня політика і дипломатія у другій половині ХХ століття. Миколаїв: «Іліон», 2012.
21. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914–2014 років: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2014.
22. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). К.: КиМУ, 2015.
23. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. Київ: ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
24. Троян С.С. Зовнішня політика у постбіполярному світі (Аналіз. Проблеми. Прогнози). Наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. Київ, 2014.
25. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин: підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Константинов, С. В. Андрущенко та ін.; кер.авт.кол. В. А. Манжола; за ред. Л. В. Губерського. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008.
26. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і практичний аспекти: Монографія / За ред. Ф.М. Рудича. Київ: МАУП, 2002.
27. Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обама. Дослідження світової політики. 2011. Вип. 4 (57). С. 28–36.
28. Чекаленко Л. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник. М. А. Кулініч, Н. О. Татаренко, В. Г. Циватий, за наук. ред. Л. Д. Чекаленко. Київ: ДАУ, 2013.
29. Ярмоленко В. Суперечка навколо островів Сенкаку (Дяюйдао): інтереси сторін і перспективи розв'язання // Зовнішні справи. 2012. № 12.
30. Kiehl W. (ed.). America's Dialogue with the World. Washington DC: Public Diplomacy Council. 2006. URL: <http://www.nyu.edu/>
31. The Cambridge History of China. V. 12-15.
32. The Cambridge History of Japan. V. 6: The Twentieth Century.
33. Kissinger Henry. On China. New York: Penguin Press, 2011.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>

Foreign Policy. URL: <http://www.foreignpolicy.com> 19. Global Policy Journal. URL: www.globalpolicyjournal.com

Journal of Eurasian Studies. URL: <http://www.journals.elsevier.com/journal-of-eurasian-studies/>

The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etoyn.edu/vl/>

World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs. U.S. Department of State. Режим доступу: <http://www.state.gov/>

Дистанційні курси:

– Тумаков О.І. Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації та глобалізації.

URL: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2367>

– Тумаков О.І. Історія країн Азії і Африки: Навчально-методична праця (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. URL:

<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації та глобалізації» режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2367>

– та на платформі Classroom в дистанційному курсі «Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації і глобалізації»

URL: <https://classroom.google.com/u/0/c/Mzg4NTM4MDY5MTAx?hl=ru>

код курсу: jb4cbfl